

G E H E I M

DE SCHOLING IN DE CPN.

Samenvatting.

De scholing neemt in het communistische partijleven een belangrijke plaats in. Alleen van een theoretisch goed geschoolde aanhang mag - volgens communistische inzichten - verwacht worden, dat zij zal voldoen aan de eisen welke een communistische partij zich zelf stelt, t.w. de arbeidersklasse in haar geheel de weg wijzen naar het "socialisme", daarbij zelf optredend als het meest klassebewuste en strijdbaarste deel van het proletariaat.

De CPN-leiding is zich ten deze van haar taak bewust en besteedt aan de scholing van de partijleden voortdurend aandacht. In diverse scholingscursussen wordt getracht de leden de benodigde theoretische kennis bij te brengen. Te onderscheiden zijn:

1. de basisscholing;
2. midden of tussenkaderscholing;
3. kaderscholing;
4. topkaderscholing;
5. schriftelijke cursussen voor zelfstudie.

Over ieder van deze cursussen wordt een korte schets gegeven over de gang van zaken in de laatste jaren.

november 1957.

G E H E I M

DE SCHOLING IN DE CPN.

De scholing neemt in het communistische partijleven een belangrijke plaats in. Door systematische, steeds herhaalde indoctrinatie tracht men de partijgenoten een op de bestaande situatie afgestemd inzicht in de theorie van het marxisme-leninisme en de toepassing daarvan bij te brengen.

De communisten, die zich overeenkomstig deze theorie beschouwen als "het meest klassebewuste en strijdbaarste deel van het proletariaat", hopen dan in staat te zijn de arbeidersklasse de weg naar het socialisme te kunnen wijzen.

Ook de CPN besteedt daarom aan de scholing veel aandacht. Naar de partij-niveaus van de deelnemende leden is de scholing te onderscheiden in:

1. de basisscholing, bestemd voor "gewone" leden uit de afdelingen, waarbij ook sympathiserende niet-leden welkom zijn;
2. midden- of tussenkaderscholing;
3. kaderscholing, voor degenen, die al een behoorlijke ondergrond hebben;
4. topkaderscholing, voor "vrijgestelden", functionarissen uit de districtsleiding e.d.; en
5. zogenaamde cursussen voor zelfstudie, schriftelijke cursussen die de deelnemers thuis kunnen bestuderen.

1. De basisscholing.

Deze scholing bestond aanvankelijk uit een inleiding over een politiek onderwerp op de gewone afdelingsvergaderingen. Hierover konden de leden vragen stellen en van gedachten wisselen.

Op het 16e congres van de CPN (november 1952) poneerde partijvoorzitter Gerben WAGENAAR de stelling dat er meer aandacht aan de scholing besteed moest worden. Activisten van de CPN konden z.i. slechts, indien zij een gedegen kennis van het marxisme-leninisme-stalinisme bezaten, vorm geven aan de doelstellingen van de partij. Daarom was besloten om naast de inleiding op vergaderingen speciale scholingscursussen te organiseren.

Na dit congres begonnen de eerste cursussen in januari 1953. Ook niet-partijleden zouden op deze bijeenkomsten aanwezig mogen zijn. Men hoopte op deze wijze hun toetreden tot de partij te vergemakkelijken. De opzet van deze scholing was als volgt: groepjes van 15 à 20 man zouden eenmaal in de veertien dagen, onder leiding van bij voorkeur een vaste scholingsleider, een avond bijeenkomen. De leiders kregen richtlijnen op welke punten van de te behandelen stof de nadruk moest worden gelegd.

In de keuze van de onderwerpen waren scholingsleiders noch deelnemers vrij. De scholingsmaterie werd centraal door de partijleiding voorgeschreven. Veelal werd daarbij verwezen naar hoofdstukken uit de klassieke communistische literatuur.

De onderwerpen die sinds 1953 op dit soort cursussen behandeld werden zijn:

- Gedeelten uit het beginselprogram van de CPN (cursus 1953),
- De strijd van de CPN voor de nationale onafhankelijkheid (cursus 1954-'55),
- "De dictatuur van het proletariaat", (cursus 1954-'55),
een in brochurevorm uitgegeven rede van Mao tse Toeng,
- Wie waren Marx, Engels, Lenin en Stalin ? (cursus 1955-'56),
- De huidige klassestrijd in ons land, een brochure geschreven door Ger HARMSEN. (cursus 1956-'57).

Aangezien HARMSEN eind 1956 bij de CPN-leiding in ongenade viel moest - kenmerkend voor communistische opvattingen - op de scholing de bestudering van zijn boekje beëindigd worden. Men ging toen over op de behandeling van de artikelen van Paul de GROOT, die onder de titel: "De levende waarheid van het Leninisme", begin 1957 in "De Waarheid" verschenen waren.

Voor de lopende cursus (1957-1958) staat op het programma:

- De Oktoberrevolutie en haar betekenis in de huidige tijd.

De volgende aspecten zullen hiervan behandeld worden:

1. de internationale betekenis van de Oktoberrevolutie;
2. de Oktoberrevolutie en de partij van het nieuwe type;
3. het verschil tussen kapitalistische en socialistische samenwerking;

4. de betekenis van de Oktoberrevolutie voor de koloniale volkeren;
5. burgerlijke en socialistische democratie;
6. de Oktoberrevolutie en de strijd voor de vrede.

De resultaten van dit niveau van de scholing in de afgelopen jaren zijn in het algemeen als slecht te beoordelen. Talrijke keren konden de bijeenkomsten wegens gebrek aan belangstelling niet doorgaan. Dit geringe enthousiasme behoeft geen verwondering te wekken als men bedenkt dat de meeste "gewone" CPN-leden - voor wie de basisscholing in de eerste plaats bestemd is - meestal niet meer dan een lagere school opleiding hebben gehad. Een min of meer theoretisch politiek betoog valt voor het merendeel hunner buiten hun gedachtenwereld. Tijdens de cursus (1956-1957) moesten de deelnemers de te behandelen stof van te voren thuis bestuderen. De angst "een beurt te krijgen" deed menigeen besluiten van de scholingsbijeenkomsten eenvoudig weg te blijven. Dit jaar is men van deze methode dan ook teruggekomen. Men wil nu de deelnemers trekken met het idee, dat ze alleen maar behoeven te luisteren. Wel moet de scholingsleider de deelnemers stimuleren zelf de literatuur te gaan lezen.

Een van de grootste moeilijkheden waar de basisscholing mee te kampen heeft vormt het schreeuwend tekort aan goede scholingsleiders. Men tracht dit te ondervangen door op de basis- en kadercursussen dezelfde stof te behandelen - uiteraard op de kaderscholing wat diepergaand - en er zorg voor te dragen dat de kadercursus net iets verder is dan de basiscursus. Bovendien krijgen de deelnemers aan de kadercursus bij alle behandelde onderwerpen een schriftelijke toelichting. Zo kunnen de kadercursisten optreden als scholingsleiders voor de basisscholing en daar althans enigszins beslagen ten ijs komen. Toch bevredigt ook deze oplossing niet. De ondergrond van veel cursusleiders blijft ten enenmale onvoldoende.

De partijleiding tracht in het thans begonnen cursusjaar in de eerste plaats het ideologische peil van het kader te verhogen.

Slaagt men hierin, dan hoopt men dat dit een gunstige doorwerking op de basisscholing zal hebben.

2. De midden- of tussenkaderscholing.

In het cursusjaar 1953/1954 is in het CPN-district Den Haag getracht een midden- of tussenkaderscholing te organiseren op dezelfde wijze als de basisscholing. Zoals de naam reeds aangeeft was deze scholing bedoeld voor degenen, die wel iets boven het peil van de basisscholing uitstaken, maar toch nog niet met de gewone kaderscholing mee zouden kunnen komen. De cursus bleek geen succes te zijn; een aantal deelnemers kon niet meekomen en enkele anderen zouden zonder bezwaar de gewone kadercursus kunnen volgen. Deze scholing werd dan ook in januari 1954 opgeheven en de cursisten werden ingedeeld bij resp. de basis- en de kaderscholing.

In het scholingsjaar 1957/1958 is er opnieuw sprake van een soort middenkaderscholing. In enkele grote steden wordt n.l. een aantal cursussen georganiseerd, bestemd voor de versterkte deelnemers aan de basisscholing.

Deze cursussen duren veertien dagen, de deelnemers zijn gedurende deze tijd vrijgesteld van al het andere partijwerk. Driemaal per week wordt er een inleiding gehouden. De stof moet thuis verder bestudeerd worden.

In Amsterdam worden er dit jaar zes à acht van dergelijke cursussen georganiseerd. In Den Haag drie en in Rotterdam zeven.

De eerste week wordt behandeld:

1. de grondkenmerken van het imperialisme, en de tweede week:
2. wezen en rol van de communistische partij.

3. De kaderscholing.

In de eerste jaren na 1945 heeft wel kaderscholing plaats gevonden, maar geleidelijk aan is deze verlopen. In september 1952 is er voor het eerst weer sprake van dat de kaderscholing na een lange rustperiode nieuw leven ingeblazen wordt. De opgedane slechte ervaringen wat betreft de opkomst bij de cursussen na 1945 heeft het partijbestuur doen besluiten de deelnemers aan de scholing als het ware te verplichten de tweewekelijkse avond te bezoeken door hen een verklaring te doen tekenen, waarin zij toezeggen regelmatig de bijeenkomsten te zullen bijwonen.

De kadercursussen zijn in de eerste plaats bestemd voor de leiders van de basisscholing en verder voor alle andere kameraden, die een voldoende ideologische ontwikkeling hebben.

In het algemeen worden op de kaderscholing dezelfde onderwerpen als op de basisscholing behandeld. De deelnemers moeten zich echter meer in de literatuur verdiepen en de discussies moeten daarom ook uitgebreider en indringender zijn.

4. Topkaderscholing.

Gedurende de eerste jaren na de bevrijding beschikte de CPN over een scholingsinternaat te Laren, het "Louis de Visserhuis", bestemd voor de opleiding van topfunctionarissen. In 1949 ging dit instituut voor de partij verloren.

Het duurde geruime tijd, n.l. tot 1954, voor men weer begon met een opleiding van topfunctionarissen. Op de zitting van het partijbestuur van de 23e mei 1954 werd besloten dat er cursussen van + 5 weken voor het topkader georganiseerd zouden worden. In 1954 en 1955 is een vijftal van deze cursussen gegeven waaraan in totaal ongeveer veertig personen hebben deelgenomen. Voor deze vorm van scholing werd een scherpe selectie toegepast.

De cursussen vonden plaats in het vacantieoord "Bosch en Lommer" te Hierden en in "Kamp Zonneschijn" te Loenen (Gld.).

De cursisten leefden vrijwel geïsoleerd van de buitenwereld. Met buitenstaanders hadden ze geen contact, er was geen radio en behalve "De Waarheid" kwamen er geen kranten. Ook werd er slechts één weekend vrijaf gegeven. De overige zaterdagen en zondagen ging de studie gewoon door.

De deelnemers moesten hard aanpakken. Per dag werd aanvankelijk 10½ uur aan de studie besteed. Toen dit teveel bleek werd de studietijd verminderd tot 8 uur, wat velen nog zeer zwaar viel.

Het werkschema was ongeveer als volgt:

De cursisten moesten gedurende enige dagen in voorgeschreven studie-uren een onderwerp bestuderen. Vervolgens hield een van de kopstukken van de CPN een inleiding over dit onderwerp en was er gelegenheid tot discussie.

De cursisten kregen drie vragen op die later schriftelijk beantwoord moesten worden. Deze antwoorden en de daarbij gemaakte fouten werden later klassikaal besproken. Van werkelijke vrije discussie was geen sprake. Hetgeen door de inleiders naar voren werd gebracht werd zonder meer aanvaard. De discussie diende alleen om bepaalde punten, die niet goed begrepen waren te verduidelijken.

Het onderwerp van de cursussen was "De strijd om de nationale zelfstandigheid".

De volgende aspecten werden hiervan behandeld:

1. De strijd van de CPN voor de nationale zelfstandigheid.
Inleider: partijsecretaris Paul de GROOT, of diens secretaris Jaap WOLFF.
2. De aantasting der nationale zelfstandigheid in het Nederlandse staatswezen. Inleider: Mr. A.A. de Jonge, lid van het CPN-districtsbestuur Den Haag.
3. De strijd voor de nationale zelfstandigheid en het Nederlandse belastingstelsel. Inleider: J. HOOGCARSPER, bestuurslid van de Vereniging "Nederland-USSR".
4. Sociale vraagstukken, loonstelsel, loonvorming, sociale wetgeving in het huidige tijdperk. Inleider: B. BRANDSEN, secretaris der EVC.
5. De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en de wet op de ondernemingsraden. Inleider: Fr. REUTER, voorzitter van de EVC.
6. Gevolgen van het verlies der nationale zelfstandigheid van de Nederlandse landbouw. Inleider: Jan HAKEN († 1957), lid van de CPN-fractie van de Tweede Kamer.
7. De middenstand en de strijd voor de nationale zelfstandigheid.
Inleider: C. GEUGJES, lid van de Eerste Kamer.
8. Agitatie. Inleider: G. GEELHOED.

De laatste twee inleidingen moesten, doordat het programma te overladen was vervallen.

Als algemeen scholingsleider trad op J. BRANDENBURG († 1957) in die tijd een vooraanstaand lid van het dagelijks bestuur.

De cursussen werden geheel door de CPN bekostigd, inclusief de reis- en verblijfkosten van de deelnemers, soms zelfs ook vergoeding voor loonderving, wel een blijk van de zeer grote waarde, die de CPN, gezien haar financiële mogelijkheden, aan deze opleiding hechtte.

De verkiezingen van 1956 en de benarde financiële positie van de partij waren er waarschijnlijk de oorzaak van dat dergelijke cursussen in dat jaar niet meer gehouden zijn.

In 1957 begonnen deze cursussen opnieuw zij het dat de deelnemers niet meer in een kamp bijeengebracht werden.

Van februari tot het einde van dit cursusjaar werden er in Amsterdam en Rotterdam tezamen vijf cursussen van zes weken georganiseerd, waar een 36-tal functionarissen van de partij aan heeft deelgenomen. De indeling was gelijk aan die bij de veertiendaagse cursussen (zie sub 2). Driemaal per week werd hetzij op een ochtend hetzij op een avond een inleiding gehouden en thuis diende de stof verder bestudeerd te worden. De deelnemers waren gedurende de periode van de scholing van al het andere werk voor de partij vrijgesteld.

Behandeld werden o.a. de volgende onderwerpen:

- a. de grondkenmerken van het imperialisme en het socialisme;
- b. de weg naar het socialisme;
- c. wezen en rol van de communistische partij.

De cursussen bleken nogal succesvol te verlopen. Zij werden dan ook voor het cursus jaar 1957/1958 in de districten Amsterdam (3) en Rotterdam gehandhaafd.

Dit seizoen zullen worden behandeld:

- Het imperialisme;
- Het socialisme;
- Vreedzame coëxistentie;
- Het nationale- en het koloniale vraagstuk;
- De eenheid van de arbeidersklasse; en
- De partij.

5. Zelfstudie.

Naast de hiervoren besproken vormen van scholing heeft de CPN ook nog getracht een zelf-studie cursus in te voeren. Dit was een schriftelijke cursus over de politieke opvattingen en inzichten van de CPN.

In "De Waarheid" van 14 februari 1953 werd het eerste studieplan gepubliceerd. Iedereen die dit wenste, ook niet-leden, kon aan deze studie deelnemen. In elk district werd een kameraad belast met de organisatie ervan. In "De Waarheid" en in "Politiek en Cultuur" zouden aanvullende artikelen op de cursusstof gepubliceerd worden. Er werden richtlijnen gepubliceerd hoelang men over de bestudering van de verschillende hoofdstukjes waaruit de cursus bestond moest doen.

Op 1 maart 1953 zou de eerste cursus beginnen. Het onderwerp was: "Het vraagstuk van de vakbeweging".

In "De Waarheid" van 13 maart 1953 schreef Harry VERHEY jubelend een bombastisch artikel over deze zelfstudie: "Vijftienhonderd inschrijvingen op de zelfstudie betekenen een vernietigende slag tegen de propaganda van de klassevijand - Vijftienhonderd inschrijvingen, welk een groot vertrouwen spreekt hieruit in de zegevierende idee van het communisme".

In de verschillende steden werd gelegenheid gegeven om mondeling vragen over onduidelijk gebleven punten te stellen. Hetzij dat er geen vraagpunten meer bestonden, hetzij - wat waarschijnlijker is - uit onverschilligheid, bleven deze vragen praktisch geheel achterwege.

Niettemin werd een tweede zelfstudiereeks aangekondigd, welke van 22 juni tot 5 september 1953 zou duren. Onderwerp: "De strijd voor de nationale zelfstandigheid". Met het oog op de vacaties werd de duur tot november verlengd.

Een derde cursus begon op 8 januari 1954 met als onderwerp: "Het koloniale vraagstuk". Vervolgens duurde het een vol jaar n.l. tot maart 1955 voor dat "De Waarheid" een vierde studieplan aankondigde, getiteld "De Sowjet-Unie", dat in april zou aanvangen. De vroegere deelnemers kregen een briefje thuis waarin de veronderstelling werd geuit, dat ze ook nu nog wel verder zouden willen studeren - zo niet dan moesten zij dat laten weten. Er werd sinds-

GEHEIM

dien niets meer van de zelfstudie vernomen, waaruit geconcludeerd kan worden dat deze vorm van studie roemloos ten onder is gegaan.

november 1957.